

[Електронний ресурс] / Валерія Міляєва. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=64&c=1446>.

4. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
5. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В. О. Сухомлинський. – Київ : Радянська школа, 1978. – 376 с.

УДК 373.3.016:74

ЯЦІШИН Г. К. Я.,
МАЙБОРОДА І. Е
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ВПРАВ

Головним завданням гуманізації та демократизації освіти в Україні є формування покоління, здатного вчитися протягом усього життя, продуктивно розв'язувати нагальні проблеми сьогодення, розвивати цінності громадянського суспільства.

Проблема творчого розвитку особистості школяра не є новою, вона має глибокі історичні корені. Я. Коменський, Й. Песталоцці, В. Сухомлинський, К. Ушинський охарактеризували сенситивність дітей молодшого шкільного віку до творчості, зокрема, художньо-образної. Б. Ананьєв, Р. Арнхейм, Н. Брюсова, Т. Шпікалова дійшли висновку, що образотворче мистецтво – унікальний навчальний предмет, який надає учням багато можливостей для творчої самореалізації, розвитку образно-асоціативного мислення, уяви, фантазії, художнього сприйняття тощо [4].

Важливу роль у розв'язанні цих завдань відіграє початкова ланка школи. Фундаментальність початкової освіти полягає у формуванні не лише знань, а й ключових компетентностей художньої освіти, які є найважливішим надбанням розвивальної шкільної освіти. Вчитель початкових класів проектує стратегію організації діяльності молодших школярів з акцентом на пізнавальну активність з метою досягнення її найвищого рівня – творчості. Творчість дає людині можливість активізувати свої потреби, інтереси, здібності, знаходити форми прояву індивідуальної активності [3].

Образотворча діяльність – одна з найдоступніших і емоційно захопливих форм творчості. Вона є унікальним засобом особистісного розвитку дитини, громадського і духовного становлення молодшого покоління. Мета уроків образотворчого мистецтва: учити дітей спостерігати за навколишньою дійсністю; розвивати найважливіше для художньої творчості – вміння бачити життя очима художника. Формування спостережливості, уваги до навколишньої дійсності, освоєння художніх матеріалів – основні завдання цього предмета.

Одним із засобів формування творчої активності школярів на уроках образотворчого мистецтва є використання вправ які можна поділити на такі види як репродуктивно-творчі та художньо-творчі. За допомогою цих вправ вчитель повинен стимулювати учнів і заохочувати до роботи на уроках образотворчого мистецтва. Добір вправ здійснює вчитель відповідно до теми уроку або дидактичної

мети самої вправи, її спрямованості на формування певних навичок або ж розвитку якостей. Окрім цього, окремі художні вправи базуються на внутрішньо та міжгалузевих зв'язках образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтв та галузями знань, є пропедевтичними, що в процесі їх виконання дозволяє підготувати учнів до більш глибокого вивчення різних предметів у старшій школі.

У системі уроків, метою яких є формування певних умінь, способів дій, потрібно розподіляти різні види вправ, що мають відповідати таким основним критеріям оптимізації: цілеспрямованість, системність і міра. Учитель має подбати про те, щоб система вправ була спрямована на розвиток і закріплення різних якостей знань і умінь (повноти, міцності, усвідомленості, гнучкості); забезпечувала достатню повторюваність вправ за видами і кількістю протягом вивчення всієї теми; передбачала таку форму подачі, коли до одного запису, малюнка, об'єкта тощо можна поставити кілька тренувальних завдань; включала різні форми керування роботою учнів залежно від ступеня засвоєння ними матеріалу та рівня готовності (опора на зразок, таблицю, поетапне коментування, контроль кінцевих результатів тощо) [1].

На уроках образотворчого мистецтва триває цілеспрямований розвиток процесів слухового і зорового сприймання навчального матеріалу. Через виконання тренажу з графіки, живопису розвиваються рухові, технічні вміння і навички учнів. Щоб образотворча діяльність давала учням задоволення, їхні руки мають бути вправними, натренованими в швидкому, точному, координованому виконанні багатьох рухів, потрібних у різних навчальних діях. Ефективним є тренування відповідних м'язів руки дитини, координації рухів у графічних видах діяльності. Зокрема, для розвитку м'язів руки, точності рухів на уроках образотворчого мистецтва потрібно пропонувати вправи наприклад: «Фігурні доріжки», «Лінійні образи», «Не відриваючи руки», «Кольорові стрічки» (див. додаток). Корисні також вправи на розфарбовування, домальовування, штрихування, доповнення, з'єднування, змішування кольорів (оптичне і механічне).

На увагу педагога заслуговують і такі форми роботи як «сліпе» ліплення – дитина із заплющеними очима ліпить за зразком; складання індивідуально або в групі композицій з різноманітних природних та інших матеріалів; ігри з «Чарівним мішечком», мета яких – розпізнавання відомих предметів навпомацки; виконання ігрових завдань, що потребують погоджених дій правої і лівої руки, погоджених дій для роботи в парі; ігрові форми динамічних хвилинок на уроках: впізнавання задуманого через рухи (що ми бачили – не скажемо, подивіться – ми покажемо) [2].

Вправи за уявою розвивають спостережливість, привчають шукати, вивчати, підбирати фактичний матеріал для виконання творчого задуму. Це необхідна умова для переходу до творчих замальовок. Вправи на розвиток спостережливості та уяви, творчі завдання повинні взаємно доповнювати один одного. Спостереження оживляють фантазію, а фантазія збагачується в зорових образах дійсності.

Для того щоб учні захопились уроком і їм було цікаво і в подальшому можна ці вправи використати на різноманітних нестандартних уроках: урок-сюрприз, урок-свято, урок-конкурс, урок мандрівка у світ художника, урок-ярмарок, урок-

виставка, урок-екскурсія до картинної галереї, урок-розгадка таємниці знайомих картин, бінарний урок, урок-відкриття та інші. Це допоможе великою мірою сформуванню творчої активності молодших школярів, а також розвинути в них увагу, мислення, творчі здібності та зацікавленість до образотворчої діяльності у подальшому.

Отже, формування творчої активності молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва великою мірою залежить від вчителя, від його творчості, вміння використати різні методи навчання образотворчого мистецтва серед яких важливе місце належить художньо-творчим вправам. Художньо-творчі вправи є багатофункціональні: виконують дидактичні завдання – засвоєння знань, понять образотворчого мистецтва, набуття відповідних художніх умінь, розвивають творчі якості молодших школярів і допомагають їм самовиражатися художніми засобами.

Список використаних джерел

1. Кисорець Г. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва. / Галина Кисорець// Початкове навчання та виховання. – 2016. – №19–21. – С.80 – 111.
2. Лемешева Н. А. Використання методу вправ для формування художніх компетентностей учнів на уроках образотворчого мистецтва. / Н. А. Лемешева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: oipopp.ed-sp.net/public/oipopp/repository/metod/2216_1_0.doc, вільний.
3. Руденко І. Художньо-творчі вправи як засіб формування творчої активності підлітків/ Іраїда Руденко// Мистецтво та освіта. – 2013. – №3. – С. 24 – 28.
4. Савченко О. Формування творчої активності учнів/ Ольга Савченко// Початкова освіта. – 2012. – №10. – С.7 – 8.

УДК 378.011

ЯЦКАНИЧ Н.
ТОВКАНЕЦЬ Г. В.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ У СЛОВАЧЧИНІ

Для успішного реформування освітньої системи необхідно створення умов для професійного розвитку вчителів. Попри наявність проблемних сфер в останнє десятиліття в Словаччині відбулися позитивні зміни в системі професіоналізації вчителів, орієнтовані на концептуальне оновлення її змісту, нормативно-правового забезпечення, а також модернізацію системи підготовки педагогів-фахівців в контексті входження до європейського освітнього простору. Найбільш актуальною проблемою, яка потребує в майбутньому свого розв'язання, є нормативне визначення системи стандартів професійного розвитку вчителів.

Вивчення змісту професійної підготовки майбутніх вчителів в університетах Словаччини дозволило зробити висновок, що структурування змісту навчання відбувається з використанням комунікативного та міжкультурного підходів. Можна відзначити загальні позитивні риси підготовки вчителів в Словаччині, а саме: рання спеціалізація та вибірковість, обов'язкові професійно-орієнтовані дисципліни навчальних планів, можливість вибирати вибірково навчальні дисципліни, використовується міжкультурний підхід в процесі підготовки вчителів [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>